

Рекомендації з розумного викорис- тання антибіотиків

(Guide to Wise Use of Antibiotics)

Чи
мікроби
потребують
ліків?

Як подолати кашель, простуду, чхання та мікроби

**Цей ресурс
доступний у таких
перекладах:**

- Чорноного мова
- Мова крі
- Денесулінна мова
- мова накота

- Арабська мова
- Бенгальська мова
- китайська мова
- Французька мова
- мова хінді
- Корейська мова
- мова малаялам
- мова оромо
- мова пушту
- Перська мова
- Панджабі мова
- Сомалійська мова
- іспанська мова
- Мова суахілі
- Тагальська мова
- мова тигринья
- Українська мова
- мова урду
- В'єтнамська мова

Чи мікроби потребують ліків?, Контроль інфекційних захворювань, Alberta Health Services.

DBND@ahs.ca

www.dobugsneeddrugs.org

© 2022 Alberta Health Services,
Provincial Population & Public Health

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-Non-commercial-Share Alike 4.0 International license** (Із Зазначенням Авторства — Некомерційна — Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна (CC BY-NC-SA 4.0)). To view a copy of this licence, see <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.uk>). You are free to copy, distribute and adapt the work for non-commercial purposes, as long as you attribute the work to Alberta Health Services and abide by the other licence terms. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same, similar, or compatible licence. The licence does not apply to AHS trademarks, logos or content for which Alberta Health Services is not the copyright owner.

Disclaimer statement:

This material is intended for general information only and is provided on an “as is”, “where is” basis. Although reasonable efforts were made to confirm the accuracy of the information, Alberta Health Services does not make any representation or warranty, express, implied or statutory, as to the accuracy, reliability, completeness, applicability or fitness for a particular purpose of such information. This material is not a substitute for the advice of a qualified health professional. Alberta Health Services expressly disclaims all liability for the use of these materials, and for any claims, actions, demands or suits arising from such use.

Do Bugs Need Drugs

Стойкість до антибіотиків ...	2
Миття рук	4
Бактерії та віруси	6
Лихоманка	7
Застуда та нежить	8
Грип	10
Запалення навколоносових пазух	12
Біль у горлі	14
Біль у вухах	16
Кашель	18
Серйозні симптоми, які повинен оцінити лікар ...	20
Ознаки надзвичайних ситуацій медичного	22
характеру	

Стійкість до антибіотиків

(Antibiotic Resistance)

Що таке стійкість до антибіотиків?

- **Будь-яке використання антибіотиків**, з правильних чи неправильних причин, може спричинити стійкість (резистентність) до антибіотиків. Щоб обмежити розвиток резистентності до антибіотиків, **антибіотики слід застосовувати лише тоді, коли це дійсно необхідно**.
- Стійкість до антибіотиків — це захисний механізм бактерій, який дозволяє їм виживати та розмножуватися навіть у присутності антибіотика. Бактерії, які мають стійкість до антибіотиків, іноді називають **«супербактеріями»**.
- Якщо бактерії мають стійкість до антибіотиків, то раніше ефективні антибіотики більше не впливають на такі бактерії.
- Інфекції, спричинені стійкими до антибіотиків бактеріями, важко, а іноді й неможливо лікувати. Це може призвести до тривалої хвороби і навіть смерті.
- Пам'ятайте, стійкі бактерії — НЕ ВИ! Навіть дуже здорові люди, які ніколи не приймали антибіотики, можуть з інших джерел інфікуватися бактеріями, стійкими до антибіотиків.

Антибіотики не допоможуть у разі вірусних інфекцій, таких як застуда, грип і бронхіт (застуда бронхів у грудній клітці). Використання антибіотиків для лікування цих інфекцій може призвести до виникнення стійкості до антибіотиків.

Що робити?

- **Не сподівайтеся**, що вам выпишуть антибіотики, коли у вас або у вашої дитини виникне застуда або кашель. Більшість із цих інфекцій викликані вірусами, тому антибіотики не допоможуть.
- Обговоріть зі своїм лікарем, чи має інфекція вірусне чи бактеріальне походження, і чи потрібен антибіотик.
- Будьте терплячими, якщо у вас (або у вашої дитини) з'явилися симптоми застуди, кашель або біль у горлі. Більшість вірусних захворювань триває 4–5 днів до поліпшення стану, а для повного одужання потрібно до 3 тижнів.
- Під час сезону застуди та грипу часто мийте руки, щоб не захворіти. Дотримуйтесь наших докладних порад щодо миття рук на наступній сторінці.

Уникайте битви з СУПЕРСТІЙКОЮ БАКТЕРІЄЮ. Використовуйте антибіотики розумно!

Миття рук

(Handwashing)

Миття рук — це найкращий спосіб зупинити поширення інфекцій. 80 % поширених інфекцій можна передати через руки.

Коли мити руки:

- Перед їжею
- До, під час і після приготування їжі
- Перед грудним вигодовуванням
- Після відвідування туалету або допомоги дитині користуватися туалетом
- До та після зміни підгузників або жіночих засобів гігієни
- Після висякання свого носа або витирання носа дитини
- Після торкання предметів, якими користувалися інші
- Перш ніж одягати або знімати контактні лінзи
- До та після дій із догляду за хворим
- Після торкання або годування тварини, а також після роботи з відходами тваринного походження
- До та після чищення зубів ниткою

Як мити руки:

1. Використовуйте мило та воду. Промивання лише водою не позбавляє від мікробів.
2. Змочіть руки.
3. Нанесіть звичайне мило.
Не використовуйте антибактеріальне мило.
4. Потріть долоні протягом принаймні 20 секунд (або впродовж часу, який треба, щоб заспівати *Твінкл, Твінкл, літтл стар*). Потріть всі частини рук — долоні, між пальцями, великі пальці, тильні частини, зап'ястя, кінчики пальців і нігті.
5. Промийте руки водою протягом 10 секунд.
6. Ретельно витріть руки чистим рушником.

Що слід робити:

- Очікуйте, що лікарі, стоматологи, медсестри та терапевти митимуть руки, перш ніж проводити огляд вас чи вашої дитини.
- Переконайтеся, що у ванній кімнаті навчального закладу вашої дитини та місця вашої роботи є звичайне мило.
- Переконайтеся, що в дитячих садках є місця для миття рук, призначені для дорослих і дітей.
- **Використовуйте звичайне мило.** Звичайне мило працює так само добре, як і антибактеріальне. Антибактеріальне мило не рекомендується, оскільки воно може призвести до стійкості бактерій і загалом не має більшу ефективність у порівнянні зі звичайним милом.
- Навчайте на своєму прикладі.

Бактерії та віруси

(Bacteria & Viruses)

Інфекції викликають і віруси, і бактерії, але антибіотики діють лише проти бактерій.

Вірусні інфекції

- До них відносяться застуда, грип, круп, ларингіт, застуда бронхів у грудях (бронхіт) і більшість ангін.
- Зазвичай більш заразні, ніж бактеріальні інфекції. Якщо кілька членів сім'ї хворіють на одне захворювання, ймовірно, це вірусна інфекція.
- Симптоми можуть бути такими самими, як і в разі бактеріальної інфекції.
- Зазвичай стан покращується через 4–5 днів, але для повного одужання може знадобитися до трьох тижнів.

✗ Антибіотики не допомагають при вірусних

інфекціях

Бактеріальні інфекції

- Менш поширені, ніж вірусні інфекції.
 - Не передаються так легко від однієї людини до іншої, як вірусні інфекції.
 - Серед поширених прикладів ангіна та деякі види пневмонії.
- ✓ Антибіотики діють при бактеріальних інфекціях, але не є завжди необхідними**

Лихоманка

(Fever)

Лихоманка — це підвищення температури тіла, часто через хворобу. Ознакою лихоманки є червона, гаряча та суха шкіра навіть під пахвами.

Ваша температура або температура вашої дитини залежить від того, де її вимірюють.

Що робити:

- Лихоманка — це захисний механізм, який допомагає організму боротися з інфекцією. Лихоманка може виникати як при вірусних, так і при бактеріальних інфекціях.
- Розгляньте можливість використання ацетамінофену або ібупрофену (відповідно до інструкцій на упаковці), якщо людина з лихоманкою відчуває дискомфорт.
- Одягніть себе або свою дитину в легкий одяг, щоб було прохолодно, але не до ознобу, оскільки тремтіння генерує більше тепла. Підтримуйте температуру в приміщенні на рівні близько 20 °C або так, щоб створити комфортну прохолоду.
- Пийте багато прохолодної рідини. Щогодини під час неспання пропонуйте дитині прохолодну рідину або фруктове морозиво.

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

Лихоманка:

- Допомагає організму боротися з інфекцією
- Може виникати як при вірусних, так і при бактеріальних інфекціях

Якщо у людини будь-якого віку виникне лихоманка та висип, і вона була в зоні, де циркулює кір, зверніться до Health Link (номер 811 у провінції Альберта), щоб отримати поради щодо подальших дій.

Застуда та нежить

(Colds & Runny Nose)

Застуда виникає через віруси. Існує близько 200 різних вірусів, які викликають застуду. Діти можуть хворіти застудою 8–10 разів на рік. Дорослі рідше хворіють на простудні захворювання, оскільки у них виробляється імунітет проти деяких вірусів. Антибіотики не діють проти вірусів застуди.

Симптоми:

- На початку головний біль, лихоманка та сльозотеча, потім нежить, біль у горлі, чхання та кашель.
- Рідина з носа спочатку прозора, але стає жовтою або зеленою та густою.

Що робити:

- Пийте багато води будь-якої температури, яка є найбільш комфортною.

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

Профілактика:

- Мийте руки, щоб запобігти поширенню вірусів, які викликають застуду.
- Навчіть своїх дітей мити руки.

- Розгляньте можливість використання ацетамінофену або ібупрофену (відповідно до інструкцій на упаковці), якщо людина із застудою відчуває дискомфорт.
- Якщо у вас застуда або ви доглядаєте за людиною, яка хворіє на застуду, часто мийте руки, щоб не заразити інших.
- Засоби проти набряку слизової або сироп від кашлю може полегшити симптоми, але не скоротить тривалість застуди.

ПРИМІТКА: не давайте ці продукти немовлятам і дітям віком до шести років.

ПРИМІТКА: засоби проти набряку слизової та сиропи від кашлю можуть також мати в складі жарознижувальні препарати. Уважно прочитайте інструкцію та зверніться до свого фармацевта або лікаря, щоб уникнути передозування.

Використовуйте сольові краплі в ніс для лікування закладеності, особливо у немовлят і малюків. Використовуйте готові краплі або спрей із солоною водою або **приготуйте їх самостійно.**

Домашні краплі із солоною водою

Змішайте:

- 1 склянку (240 мл) дистильованої води (якщо використовується водопровідна вода, спочатку прокип'ятіть протягом однієї хвилини для стерилізації, а потім охолодіть до теплуватої температури)
- ½ чайної ложки (2,5 г) солі
- ½ чайної ложки (2,5 г) харчової соди

Помістіть розчин у чистий флакон із піпеткою або пластмасовий флакон, що легко стискається (продається в аптеках). Ви також можете використовувати гумову грушу. Робіть свіжий розчин кожні 3 дні.

Як використовувати:

- Сядьте та злегка закиньте голову назад. Не лягайте. Неглибоко вставте кінчик піпетки, гумової груші або пластмасового флакона в одну ніздрю. Акуратно видавіть кілька крапель у ніздрю. Повторіть для іншої ніздрі. Після кожного використання протирайте піпетку чистою тканиною або серветкою.

Грип

(Influenza)

Грип викликається вірусом.

Хворі на грип дорослі можуть передавати вірус іншим упродовж 3–5 днів після появи симптомів.

Діти, хворі на грип, можуть передавати вірус іншим упродовж терміну до 7 днів.

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

Симптоми:

- Лихоманка/озноб
- Головний біль
- Болі в м'язах або тілі
- Відчуття втоми
- Біль у горлі
- Нежить або закладений ніс/чхання
- Кашель

Профілактика:

- Проходьте щорічну вакцинацію від грипу.
- Мийте руки, особливо після того, як ви спілкувалися з хворою людиною. Навчіть вашу дитину мити руки.
- Прикривайте ніс і рот, коли чхаєте або кашляєте.
- Навчіть дитину дотримуватися правил респіраторної гігієни.

Що робити:

- Пийте багато рідини, наприклад води.
- Багато відпочивайте або дозвольте своїй дитині багато відпочивати. Залишайтеся вдома або тримайте дитину вдома протягом перших кількох днів хвороби, щоб забезпечити відпочинок і запобігти поширенню інфекції до інших людей.
- Розгляньте можливість використання ацетамінофену або ібупрофену (відповідно до інструкцій на упаковці) для зменшення лихоманки, головного болю та болю в тілі.

Сезон грипу зазвичай починається в листопаді або грудні кожного року та закінчується у квітні або травні. Іноді грип може призвести до пневмонії.

Запалення навколоносових пазух

(Sinus Infection)

Пазухи — це заповнені повітрям місця в кістках навколо носа та очей.

Запалення навколоносових пазух (синусит) виникає, коли в них накопичується рідина.

Синусит найчастіше виникає після застуди, але більшість застуд не призводить до бактеріального синуситу.

Симптоми синуситу більш виражені та тривалі, ніж застуди.

ПРИМІТКА: якщо симптоми супроводжуються болем у горлі та/або кашлем, див. розділи про застуду та/або грип.

Симптоми:

- Біль або тиск у області обличчя, головний біль, зубний біль, відчуття втоми, кашель, лихоманка.
- Закладення носа з жовтими або зеленими виділеннями з носа, яка триває більше 10 днів, є ознакою того, що вам можуть знадобитися антибіотики.

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

Що робити:

- Розгляньте можливість використання ацетамінофену або ібупрофену (відповідно до інструкцій на упаковці) для зменшення болю та лихоманки.
- Для дітей використовуйте краплі або спрей із соленою водою, щоб полегшити нежить (див. рецепт у розділі про застуду та нежить на сторінці 9). Для дорослих більш ефективним є зрошення сольовим розчином.
- Засоби проти набряку слизової можуть полегшити закладення носа, але не скорочують тривалість хвороби.

ПРИМІТКА: не давайте ці продукти немовлятам і дітям віком до шести років.

ПРИМІТКА: засоби проти набряку слизової можуть також мати в складі жарознижувальні препарати. Уважно прочитайте інструкцію та зверніться до свого фармацевта або лікаря, щоб уникнути передозування.

Синусит можуть викликати як бактерії, так і віруси (віруси зустрічаються в 200 разів частіше).

Біль у горлі

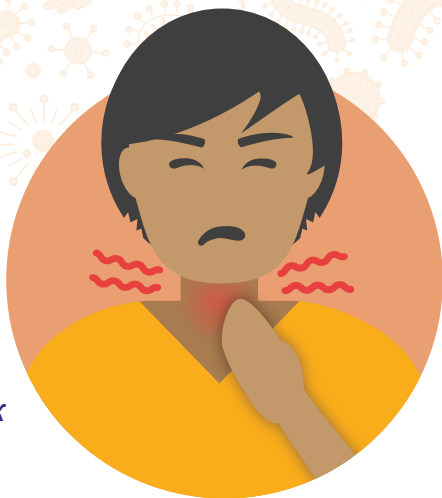
(Sore Throat)

Біль в горлі часто виникає при застуді. Найчастіше її викликають віруси. Антибіотик не допоможе від болю в горлі, викликаного вірусом.

Деколи біль у горлі викликана бактеріями стрептококами. Якщо біль у горлі супроводжується нежиттю, кашлем, захриплістю голосу, кон'юнктивітом або діареєю, ймовірно, це через вірус, а НЕ через стрептококи.

Лікар не зможе визначити за допомогою огляду, чи виникла біль у горлі через стрептококову інфекцію.

- Якщо біль у горлі є частиною застуди, швидше за все, застуда спричинена вірусом, і мазок із горла не потрібен.
- Якщо у вас немає ознак застуди, ваш лікар може взяти мазок із горла, щоб визначити, чи причиною болю в горлі є бактерії або віруси. Результати тесту зазвичай можна отримати в межах 48 годин.

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

- Якщо результати тесту негативні, антибіотики не допоможуть, оскільки біль у горлі, ймовірно, спричинена вірусом.
- Якщо результати тесту позитивні, лікар може прийняти рішення про призначення антибіотика.
- Проводити тестування інших членів сім'ї не потрібно, якщо вони не хворі.

Що робити:

- Пийте багато рідини, наприклад води.
- Розгляньте можливість використання ацетамінофену або ібупрофену (відповідно до інструкцій на упаковці) для зменшення болю в горлі та лихоманки.
- Для дітей віком від шести років і дорослих симптоми можуть полегшити звичайні льодяники від болі в горлі.
ПРИМІТКА: дітям молодшого віку льодяники давати не можна через небезпеку задушення.
- Для дітей старшого віку та дорослих полоскання горла теплою солоною водою зменшить біль. Змішайте $\frac{1}{2}$ чайної ложки кухонної солі з 1 склянкою (250 мл) теплої води. Полощіть горло 10 секунд. Можна повторювати 4–5 разів на день.
- Ви або ваша дитина можете повернутися до звичайної діяльності, коли покращиться самопочуття.

Біль у вухах

(Ear Ache)

Євстахієва труба з'єднує середнє вухо та задню частину горла. Оскільки ця трубка вузька у маленьких дітей, вона може закупорюватися, особливо при застуді. Це закупорювання може призвести до інфекції.

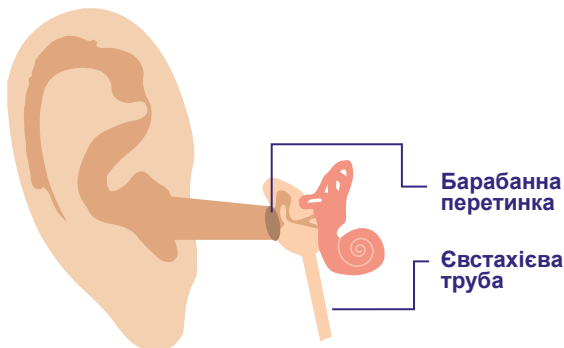
Важливо визначити, що 70–80 % дітей, які мають інфекцію вуха, одужують без антибіотика. Деякі інфекції вуха викликані вірусами, а деякі — бактеріями. Пильне очікування — це розумний підхід, який може порекомендувати ваш лікар.

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

Симптоми:

- Лихоманка
- Біль у вухах
- Дратівливість

Що робити:

- Розгляньте можливість використання ацетамінофену або ібупрофену (відповідно до інструкцій на упаковці) для зменшення болю та лихоманки.
- Покладіть теплу тканину на вухо.
- Антигістамінні препарати та засоби проти набряку слизової не допомагають при вушній інфекції.
- За певних обставин лікар може призначити антибіотики після огляду вух вашої дитини.
- Через ризик розвитку стійкості до антибіотиків тепер уже не рекомендується застосовувати антибіотики протягом тривалого періоду, щоб запобігти вушним інфекціям.

Профілактика:

- Часто мийте руки та навчіть дитину мити руки, оскільки більшість вушних інфекцій виникають після застуди.
- Уникайте контакту вашої дитини з димом, не паліть в приміщенні.
- Не давайте дитині пити пляшку лежачи.

Кашель

(Cough)

Більшість випадків кашлю в дорослих і дітей викликані вірусними інфекціями дихальних шляхів (див. таблицю нижче). Антибіотики слід застосовувати для лікування кашлю, лише якщо у пацієнта пневмонія бактеріального походження або позитивний результат тесту на кашлюк (коклюш).

Щоб переглянути список симптомів, які повинен оцінити лікар, перейдіть на сторінку 20. Перелік симптомів, які є небезпечними та потребують негайної медичної допомоги, див. на сторінці 22.

Симптоми:

- Лихоманка, кашель і біль у грудях.
- Відкашлювання слизу жовтого або зеленого кольору. Це не означає наявності бактеріальної інфекції.
- Можуть виникнути хрипи.

ПРИМІТКА: при вірусному бронхіті 45 % людей мають скарги на кашель упродовж 2 тижнів від початку хвороби, а 25% скажуться на кашель упродовж 3 тижнів від початку хвороби.

Хвороба	Місце	Вікова група	Причина
Ларингіт	Голосові зв'язки	Діти старшого віку, дорослі	Вірус
Круп	Голосові зв'язки та трахея	Діти молодшого віку	Вірус
Бронхіт*	Бронхи (великі)	Діти старшого віку, дорослі	Вірус
Бронхіоліт	Бронхи (малі)	Немовлята	Вірус
Пневмонія	Повітряні мішки	Будь-який вік	Бактерії або вірус
Коклюш	Від носа до легенів	Будь-який вік	Бактерії

**У пацієнтів із тяжким тривалим захворюванням легенів іноді розвивається бактеріальна інфекція, коли вони хворіють на бронхіт.*

Що робити:

- Пийте багато рідини, наприклад води.
- Засоби, що пригнічують кашель, можуть допомогти дітям старшого віку та дорослим.

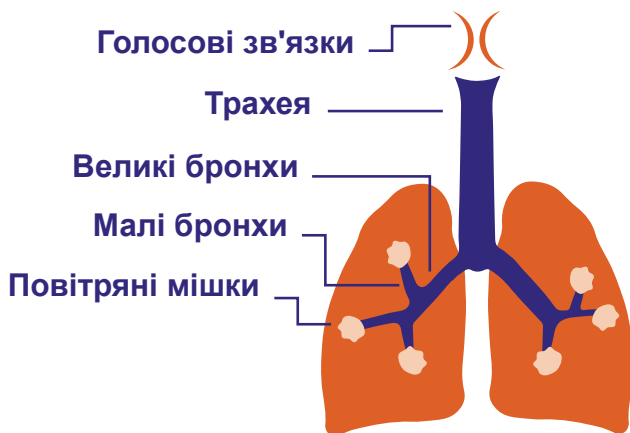
ПРИМІТКА: не давайте ці продукти немовлятам і дітям віком до шести років.

ПРИМІТКА: сироп від кашлю може також мати в складі жарознижувальні препарати. Уважно прочитайте інструкцію та зверніться до свого фармацевта або лікаря, щоб уникнути передозування.

- Прості краплі або льодяники від кашлю можуть допомогти дітям старшого віку та дорослим. Не приймайте антибактеріальні краплі від кашлю, оскільки вони можуть призвести до стійкості до антибіотиків.

ПРИМІТКА: краплі від кашлю не можна давати дітям віком до 6 років через ризик задушення.

- Для діагностики бактеріальної пневмонії рекомендується зробити рентген грудної клітки. Після встановлення такого діагнозу лікар зазвичай призначає антибіотики.

Серйозні симптоми, які повинен оцінити лікар

(Serious Symptoms That Should be Seen by a Medical Professional)

На ці симптоми необхідно звернути увагу лікаря або медсестри.

Лихоманка:

- Якщо у дитини віком до 3 місяців піднялася температура, негайно зверніться до лікаря.
- Якщо у дитини будь-якого віку піднялася температура та погане самопочуття, негайно зверніться до лікаря.
- Якщо у дитини будь-якого віку лихоманка триває більше 3 днів, зверніться до лікаря протягом 24 годин.

Серйозні симптоми, які повинен оцінити лікар (продовж.):

Біль у вухах Зверніться до лікаря, якщо у дитини болить вухо та спостерігається хоча б один із наступних симптомів:

- лихоманка; або
- погане самопочуття; або
- почервоніння або припухлість за вухом; або
- вушна раковина висунулася вперед; або
- сильний біль у вусі протягом більше 24 годин, навіть якщо застосовували ацетаминофен або ібупрофен.

Дорослі, у яких виникає лихоманка або інші захворювання, завжди повинні проконсультуватися з лікарем або медсестрою, якщо симптоми погіршуються або є надзвичайно важкими.

Якщо вам потрібна порада щодо подальших дій, у провінції Альберта ви можете зателефонувати на номер Health Link (811).

Рекомендації щодо проблем зі здоров'ям дітей див. на [ahs.ca/heal](https://www.ahs.ca/heal) — загальнодоступному ресурсі Stollery Children's Hospital.

Ознаки надзвичайних ситуацій медичного характеру

(Signs of Health Emergencies)

Якщо у вас або у когось, за ким ви доглядаєте, виявляється будь-який із цих симптомів, негайно зверніться за медичною допомогою.

Лихоманка

Негайно зверніться за медичною допомогою, якщо:

- Людина будь-якого віку з лихоманкою дуже дратівлива або млява (їй важко прокинутися або не спати), блює кілька разів, і може мати ригідність м'язів шиї або обширний висип, який не зникає при натисканні на плями (може виглядати як невеликі синці).

Дихання

Негайно зверніться за медичною допомогою, якщо:

- Хворій людині будь-якого віку важко дихати (не через закладення носа).
- Хвора людина дихає набагато швидше або повільніше, ніж зазвичай, або має синюшний колір губ, долонь чи стоп.

Ознаки надзвичайних ситуацій медичного характеру (продовж.):

Загальний стан

Негайно зверніться за медичною допомогою, якщо:

- Хворій людині будь-якого віку важко прокинутися або не спати, або вона більш розгублена, дратівлива або збуджена, ніж зазвичай, має сильний головний біль, який не проходить, має ригідність м'язів шиї, плямисту, дуже бліду або холодну на дотик шкіру.
- У хворої людини є ознаки зневоднення — наприклад, сухість шкіри, сухість у роті, заглиблене м'яке місце в кістці (фонтанель) у дитини або виділення дуже малої кількості сечі.

Приклади інших причин для негайного звернення за медичною допомогою:

- Якщо хворій людині важко ковтати або вона має надмірну слинотечу.
- Якщо хвора людина будь-якого віку кульгає, не може рухатися або має судоми.

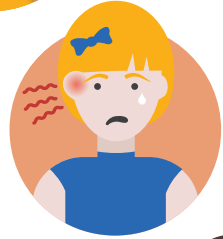
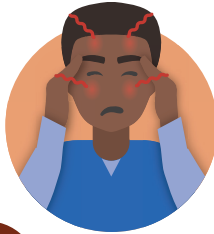
Це довідкова інформація. У будь-якій ситуації ви повинні використовувати свої власні знання та судження щодо того, чи потрібно вам звернутися до лікаря чи медсестри.

Якщо вам потрібна порада щодо подальших дій, у провінції Альберта ви можете зателефонувати на номер Health Link (811).

Цікаві факти

(Did you know?)

1. Миття рук — це найкращий спосіб зупинити поширення інфекцій.
2. Бактерії відрізняються від вірусів. І ті, й інші викликають інфекції, але антибіотики діють лише проти бактерій.
3. Використовуйте антибіотики розумно, щоб обмежити розвиток стійкості до антибіотиків.

Чи
мікроби
потребують
ліків?

Do Bugs Need Drugs — це програма Alberta Health Services
і Центру контролю захворювань у Британській Колумбії